

Tự điển Điện toán

Hoàng Đông

Sau hai năm, gần như liên tục, tôi đã hoàn thành cuốn Tự Điển Điện Toán. Đây là một thử thách lớn của đời tôi. Nó chứng minh chân lý của câu châm ngôn: Vạn sự khởi đầu nan.

Khi mới duyệt sơ qua những danh từ điện toán thông dụng bằng Anh ngữ, tôi hăng say bao nhiêu, thì khi bắt tay vào việc, tôi lại càng nản chí bấy nhiêu. Làm sao dịch và giải thích bằng tiếng Việt những danh từ như binary coded decimal, software, hardware, object-oriented programming, bit-mapped graphic, local area network, graphical user interface, query language, authoring language, compiler, interpreter, statement, control structure, word processing, spreadsheet, floating-point calculation, point-of-sale system, vv... Tiếng Việt chưa có cơ hội, kinh qua những thời kỳ phát triển kỹ nghệ và kỹ thuật cao cấp, để có thể sáng tạo những thuật ngữ diễn đạt được những quan niệm và tư tưởng mới.

Kể từ ngày giáo sư Hoàng Xuân Hãn cho xuất bản lần đầu tiên cuốn Danh Từ Khoa Học vào năm 1942 đến ngày nay, khoa học và kỹ thuật đã phát triển rất nhanh và rất nhiều. Trong lúc đó nước ta bị lâm vào cảnh chiến tranh triền

miên. Bao nhiêu nhân tài bị thiếu hụt, để hoang mảnh vườn khoa học kỹ thuật cho cỏ dại mọc đầy.

Có người bạn hỏi tôi Việt Nam thua Nhật Bản bao xa? Tôi chẳng biết trả lời bao nhiêu cho đúng. Mười, hai mươi năm hay một thế kỷ? Cho nên sự thúc đẩy phải dẫn thân vào cuộc chạy đua với thế giới phải được bắt đầu và nuôi dưỡng một cách có hệ thống ngay từ bây giờ. Một trong những lãnh vực phát triển mà ưu tiên cần được mang lên hàng đầu là điện tử và điện toán, vì nhu mọi người đều biết, thế giới hiện tại sẽ càng ngày càng bị chi phối nặng nề hơn bởi khoa truyền thông và sản phẩm điện tử.

Nguồn nhân lực của nước ta hiện tại có thể ví như một viên đá chưa được mài nhẵn để trở thành ngọc quý như lời Phật dạy. Nguồn nhân lực đầy thông minh và sáng tạo ẩn giấu khắp hang cùng ngõ hẻm, trong mọi tầng lớp xã hội chưa được khai quật một cách có hệ thống để làm cho nó hoa sanh trái. Nguồn nhân lực phong phú ấy không thể nào trở nên hữu dụng nếu ngoại ngữ còn là một trở ngại ngăn chặn mọi tiếp xúc với những tư tưởng và kỹ thuật tân kỳ, đóng vai trò của một vật xúc tác cho những sáng tạo đặc thù. Nguồn nhân lực ấy sẽ không được khai dụng một cách hữu hiệu nếu giới trẻ còn phải tiêu phí nhiều thì giờ để vật lộn với ngoại ngữ trong lúc học hỏi hay nghiên cứu. Việc giáo dục chuyên môn sẽ gặp một chướng ngại rất lớn nếu VN không có một bộ thuật ngữ hoàn toàn bằng tiếng Việt. Trong trường hợp này, nền đại học VN sẽ là một định chế hỗn độn, ở đó các giáo sư sẽ dùng những danh từ khoa học kỹ thuật theo ngôn ngữ của những quốc gia nơi họ được đào tạo.

Nghĩ như thế, cho nên dù khó khăn có "ngăn sông cách núi" bao nhiêu, tôi vẫn cố gắng chu toàn việc dịch thuật này cho xong. Tôi quan niệm công trình của mình như một viên gạch nhỏ, dùng để đóng góp vào việc xây dựng tòa nhà Khoa Học Kỹ Thuật VN. Nó còn nhiều thiếu sót nên chỉ được xem như một kích thích tố cho những ai còn ưu tu với đất nước. Trong lúc chờ đợi những công trình xuất sắc hơn, tôi nghĩ rằng cuốn Tự Điển Điện Toán này sẽ giúp ích một phần nào cho những ai, bất luận ở lứa tuổi nào, thích tìm hiểu và mở rộng kiến thức điện toán. Đối với những người được huấn luyện về khoa học điện toán tại các trường cao đẳng và đại học ở hải ngoại, cuốn tự điển này sẽ gây thêm tin tưởng nơi họ về khả năng diễn đạt những vấn đề khoa học và kỹ thuật của tiếng Việt, và hy vọng sẽ tạo được niềm phấn khởi để họ đem những hiểu biết chuyên môn của mình đóng góp vào việc phát triển VN.

Để giúp quý độc giả có một cái nhìn khái quát về cuốn Tự Điển Điện Toán này, tôi xin được trích đăng vài danh từ được ngẫu nhiên chọn lựa trong số gần 2200 danh từ. Cuốn Tự Điển Điện Toán này sẽ được ra mắt độc giả trong một ngày rất gần.

BPT: Xin chung vui cùng AH và vinh danh AH đã hoàn thành tác phẩm Tự Điển Điện Toán và mong một ngày gần đây được đọc cuốn tự điển bằng tiếng VN của AH mà AH đã bỏ nhiều công phu biên soạn. Phần trích đăng một số danh từ (8 trang) như AH ghi trong đoạn cuối bài, LT không đủ khả năng để đăng; thiết tưởng để đợi quyển tự điển hoàn thành rồi "ra mắt" luôn một lần cho tiện. Xin AH thông cảm.